

Βρυξέλλες, 26.6.2017
COM(2017) 340 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εκτίμηση των κινδύνων που συνεπάγονται για την εσωτερική αγορά η
νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της
τρομοκρατίας και οι οποίοι συνδέονται με διασυνοριακές δραστηριότητες**

{SWD(2017) 241 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελούν σημαντικές και εξελισσόμενες προκλήσεις οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Οι πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις και τα επαναλαμβανόμενα οικονομικά σκάνδαλα επιβάλλουν την ενίσχυση της δράσης στον τομέα αυτόν.

Στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, οι χρηματοοικονομικές ροές είναι από τη φύση τους ολοκληρωμένες και διασυνοριακές, και το χρήμα μπορεί να κινείται γρήγορα, αν όχι αμέσως, από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, με αποτέλεσμα να παρέχεται η δυνατότητα σε εγκληματίες και τρομοκράτες να διακινούν κεφάλαια μεταξύ χωρών χωρίς να εντοπίζονται από τις αρχές.

Για την αντιμετώπιση των εν λόγω διασυνοριακών φαινομένων, το ενωσιακό νομοθετικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) προβλέπει κοινούς κανόνες σχετικά με τους ελέγχους και τις υποχρεώσεις αναφοράς των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και άλλων οικονομικών φορέων, και εγκαθιδρύει ένα ισχυρό πλαίσιο για να μπορούν οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών της ΕΕ (ΜΧΠ) να αναλύουν ύποπτες συναλλαγές και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Παρά τη σημαντική και σταθερή πρόοδο στον εν λόγω τομέα, εξακολουθούν να απαιτούνται νέες προσπάθειες και πρόσθετα μέτρα για την κάλυψη των τυχόν κενών, ώστε να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ΕΧ) και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΧΤ).

Η παρούσα έκθεση σχετικά με την υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων (ΥΕΚ) που συνεπάγονται για την εσωτερική αγορά η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και οι οποίοι συνδέονται με διασυνοριακές δραστηριότητες αποτελεί την πρώτη έκθεση που έχει εκπονηθεί σε υπερεθνικό επίπεδο στην ΕΕ. Αναλύει τους κινδύνους που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει η ΕΕ από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και προτείνει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπισή τους.

Βάσει του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας («τέταρτη οδηγία κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» ή «οδηγία 4AMLD»)¹, η Επιτροπή υποχρεούται να καταρτίσει ως τις 26 Ιουνίου 2017 έκθεση στην οποία επισημαίνονται, αναλύονται και αξιολογούνται οι κίνδυνοι σε επίπεδο Ένωσης από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η δημοσίευση της παρούσας υπερεθνικής εκτίμησης κινδύνων αποτελεί επίσης ένα από τα παραδοτέα του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια² και του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας³.

¹ Η προθεσμία για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο έληξε στις 26 Ιουνίου 2017.

² COM(2015) 185 final, της 28.04.2015.

³ COM(2016) 50 final, της 02.02.2016.

Η σαφής κατανόηση και ανάλυση των κινδύνων που εγκυμονούν η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελεί προϋπόθεση του σχεδιασμού οποιασδήποτε αποδοτικής και αποτελεσματικής πολιτικής απάντησης. Η εκτίμηση των κινδύνων είναι δε ιδιαίτερα σημαντική για την εσωτερική αγορά, δεδομένου ότι σ' αυτήν οι χρηματοοικονομικές ροές είναι από την φύση τους ολοκληρωμένες και διασυνორιακές.

Η ΥΕΚ χρησιμοποιεί καθορισμένη μεθοδολογία⁴ για να παράσχει συστηματική ανάλυση των κινδύνων από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας που συνδέονται με τους τρόπους δράσης που ακολουθούν οι δράστες. Στόχος δεν είναι να ασκηθεί κριτική σε κάποιον τομέα στο σύνολό του, αλλά να προσδιοριστούν οι περιστάσεις υπό τις οποίες τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που παρέχει ο εκάστοτε τομέας ενδέχεται να χρησιμοποιούνται καταχρηστικά για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η ΥΕΚ βασίζεται στην οδηγία 2005/60/EK («οδηγία 3AMLD»), δηλαδή στο νομοθετικό πλαίσιο που ίσχυε κατά τον χρόνο της ανάλυσης. Περιγράφει τους τομείς στους οποίους το νομικό πλαίσιο της ΕΕ δεν ήταν, κατά την εποχή εκείνη, τόσο εναρμονισμένο ή πλήρες όσο κατέστη με τη θέση σε ισχύ των μετέπειτα αναθεωρήσεων της οδηγίας 3AMLD.

Η ΥΕΚ εστιάζει στις αδυναμίες που εντοπίστηκαν σε επίπεδο ΕΕ, τόσο σε όρους νομικού πλαισίου όσο και σε όρους αποτελεσματικής εφαρμογής. Δεν προδικάζει τα μέτρα μετριασμού των κινδύνων που ορισμένα κράτη μέλη εφαρμόζουν ή τυχόν θα αποφασίσουν να εφαρμόσουν για να αντιμετωπίσουν τους δικούς τους, εθνικούς κινδύνους από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ως εκ τούτου, ορισμένα κράτη μέλη ενδέχεται να εφαρμόζουν ήδη κάποιες από τις κατωτέρω συστάσεις ή να έχουν θεσπίσει κανόνες αυστηρότερους από τους ελάχιστους κανόνες που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Επομένως, η αξιολόγηση των μέτρων μετριασμού των τρωτών σημείων που προσδιορίζονται στην παρούσα έκθεση θα πρέπει να θεωρείται σημείο αναφοράς, το οποίο μπορεί να αναπροσαρμόζεται, ανάλογα με τα ήδη ισχύοντα εθνικά μέτρα.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 4AMLD, σε περίπτωση που τα κράτη μέλη αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν κάποια από τις συστάσεις στα εθνικά τους συστήματα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή και αιτιολογούν αυτή τους την απόφαση («συμμόρφωση ή αιτιολόγηση»).

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τους κύριους κινδύνους για την εσωτερική αγορά σε ευρύ φάσμα τομέων, καθώς και τις οριζόντιες αδυναμίες που μπορούν να έχουν επιπτώσεις στους τομείς αυτούς. Στη βάση αυτή, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα μέτρα μετριασμού που θα πρέπει να εφαρμοστούν σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων, και υποβάλλει μια σειρά από συστάσεις για τους διάφορους φορείς που εμπλέκονται στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

⁴ Για λεπτομερέστερη περιγραφή της μεθοδολογίας, βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (2017) 241.

Μολονότι η Επιτροπή αναγνωρίζει τους κινδύνους που ενέχουν ορισμένες τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, γεωγραφική ανάλυση των κινδύνων δεν συμπεριλήφθηκε στην παρούσα, πρώτη ΥΕΚ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ανάλυση των κινδύνων που εγκυμονούν οι χώρες αυτές διεξάγεται επί του παρόντος στο πλαίσιο χωριστής διαδικασίας, και συγκεκριμένα στο πλαίσιο των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων της Επιτροπής για την επισήμανση των τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται από στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά τα εθνικά τους συστήματα ΚΕΧ/ΧΤ οι οποίες συνεπάγονται σημαντικές απειλές για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της ΕΕ⁵.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΥΕΚ

Η Επιτροπή έχει εντοπίσει 40 προϊόντα ή υπηρεσίες που θεωρούνται δυνητικά ευάλωτα σε κινδύνους ΚΕΧ/ΧΤ που επηρεάζουν την εσωτερική αγορά. Τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες καλύπτουν 11 επαγγελματικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων όλων εκείνων που προσδιορίζονται από την οδηγία 4AMLD, καθώς και ορισμένων που δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αλλά θεωρήθηκαν σημαντικοί για την ΥΕΚ⁶. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή μπόρεσε να εντοπίσει τους τομείς της εσωτερικής αγοράς που υπόκεινται στον μεγαλύτερο κίνδυνο και αποτελούν τα πιο συνηθισμένα μέσα που χρησιμοποιούν οι κακοποιοί. Η ΥΕΚ επικεντρώνεται πρωτίστως στους κινδύνους που συνδέονται με κάθε συγκεκριμένο τομέα. Ταυτόχρονα, κατά την αξιολόγηση των μέτρων που συνιστώνται για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων, η Επιτροπή εξέτασε τα πιο συνηθισμένα μέσα που χρησιμοποιούν οι κακοποιοί.

2.1. Κύριοι κίνδυνοι για την εσωτερική αγορά στους τομείς που καλύπτονται από την ΥΕΚ⁷

2.1.1. Χρηματοπιστωτικός τομέας

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας καλύπτεται από το ενωσιακό πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ από το 1991 και φαίνεται να έχει σαφή επίγνωση των κινδύνων που αντιμετωπίζει. Μολονότι τρομοκράτες και εγκληματίες εξακολουθούν να προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα για τις δραστηριότητές τους, η αξιολόγηση δείχνει ότι το επίπεδο των κινδύνων ΚΕΧ/ΧΤ στον χρηματοπιστωτικό τομέα είναι μετρίως σημαντικό, λόγω των μέτρων μετριασμού που ήδη εφαρμόζονται.

Ωστόσο, ο κίνδυνος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες παραμένει σημαντικός για ορισμένα τμήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως η **ιδιωτική τραπεζική και η τραπεζική θεσμικών επενδυτών** (ιδίως μέσω διαμεσολαβητών). Αυτό οφείλεται στη συνολικά υψηλότερη έκθεση σε κινδύνους που

⁵ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2016/1675 της Επιτροπής, της 14ης Ιουλίου 2016, για τη συμπλήρωση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την επισήμανση των τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου που χαρακτηρίζονται από στρατηγικές ανεπάρκειες. Επιπλέον, βρίσκεται σε εξέλιξη μια ενωσιακή διαδικασία σύνταξης καταλόγου για την επισήμανση και την αντιμετώπιση των τρίτων χωρών που δεν πληρούν τα πρότυπα χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης [COM(2016) 24 final].

⁶ Οι κίνδυνοι αυτοί συνδέονται με τη χρήση μετρητών, εικονικών νομισμάτων, μεθόδων συμμετοχικής χρηματοδότησης, ασφαλιστικών προϊόντων εκτός των ασφαλειών ζωής και μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, καθώς και λογαριασμών του συστήματος «Hawala» και άλλων παρόμοιων ανεπίσημων υπηρεσιών μεταφοράς χρημάτων/αξιών.

⁷ Το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περιέχει λεπτομερή ανάλυση του επιπέδου της απειλής που αντιμετωπίζει και της τρωτότητας που εμφανίζει έναντι της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας κάθε τομέας κατά την παροχή συγκεκριμένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

σχετίζονται με το προϊόν και κινδύνους που σχετίζονται με τον πελάτη, τις ανταγωνιστικές πιέσεις στον τομέα και την περιορισμένη κατανόηση από τις εποπτικές αρχές των ενεχόμενων επιχειρησιακών κινδύνων ΚΕΧ/ΧΤ. Οι **υπηρεσίες ασφαλούς φύλαξης** επίσης θεωρούνται εκτεθειμένες σε σημαντικό βαθμό σε κινδύνους ΞΧ, λόγω των περιορισμών στις δυνατότητες παρακολούθησης των υπόχρεων οντοτήτων — και της ύπαρξης μη ρυθμιζόμενων εγκαταστάσεων αποθήκευσης (π.χ. ελεύθερων ζωνών).

Οι **υπηρεσίες ηλεκτρονικού χρήματος ή μεταφοράς χρημάτων/αξιών (δηλ. εμβασμάτων)**⁸ θεωρούνται εκτεθειμένες σε σημαντικό, ή ακόμη και σε πολύ σημαντικό, βαθμό σε κινδύνους ΞΧ/ΧΤ — οι πρώτες λόγω των χαρακτηριστικών ανωνυμίας τους βάσει της οδηγίας 3AMLD και οι δεύτερες λόγω των ανομοιομορφων ικανοτήτων παρακολούθησης μεταξύ των υπόχρεων οντοτήτων. Όσον αφορά τα **ανταλλακτήρια συναλλάγματος και τις υπηρεσίες εμβασμάτων**, η εφαρμογή των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ μόνο σε περιστασιακές συναλλαγές αξίας άνω των 15 000 EUR φαίνεται προβληματική, δεδομένου ότι οι εγκληματίες μπορούν να περιορίζονται σε μεταφορές χαμηλότερης αξίας σε βάθος χρόνου. Το γεγονός αυτό καθίσταται ιδιαίτερα προβληματικό λόγω της έλλειψης κοινού ορισμού των πράξεων που συνδέονται μεταξύ τους ή που πραγματικά έχουν κάποια διάρκεια.

Τα νέα προϊόντα —όπως οι **πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης και τα εικονικά νομίσματα**— φαίνεται να είναι σε σημαντικό βαθμό εκτεθειμένα σε κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αποφασίσει να ρυθμίσουν τα εν λόγω χρηματοοικονομικά προϊόντα στην εθνική νομοθεσία τους, συνολικά, ωστόσο, το ενωσιακό νομικό πλαίσιο βάσει της οδηγίας 3AMLD παραμένει ανεπαρκές. Η **χρηματοοικονομική τεχνολογία («FinTech»)**⁹ έχει ως στόχο την καθιέρωση νέων τεχνολογικών λύσεων για ταχύτερα, ασφαλέστερα και αποδοτικότερα χρηματοοικονομικά προϊόντα, πλην όμως θα μπορούσε επίσης να δημιουργήσει ευκαιρίες για τους εγκληματίες. Προκειμένου να υπάρξει προσαρμογή στις συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις, θα απαιτηθεί περαιτέρω ανάλυση, για να γίνουν κατανοητοί οι κίνδυνοι που μπορεί να εγκυμονούν τα προϊόντα αυτού του ταχέως αναπτυσσόμενου τομέα και να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες για την ενίσχυση των προσπαθειών ΚΕΧ/ΧΤ.

Τέλος, η ανάλυση έδειξε ότι η δόλια υποβολή αιτήσεων για **καταναλωτικές πιστώσεις και δάνεια χαμηλής αξίας** αποτέλεσε επαναλαμβανόμενη πρακτική σε πρόσφατες υποθέσεις τρομοκρατίας. Για τα εν λόγω προϊόντα υπάρχει χαμηλό επίπεδο επίγνωσης και αποκλίνουσα εφαρμογή των απαιτήσεων ΚΕΧ/ΧΤ σε εθνικό επίπεδο.

2.1.2. Τομέας των τυχερών παιχνιδιών

Βάσει της οδηγίας 3AMLD, ο τομέας των τυχερών παιχνιδιών δεν υπόκειται σε απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ, με την εξαίρεση των καζίνων. Βάσει της οδηγίας 4AMLD, όλοι οι

⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 4 σημείο 22) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366, ως «υπηρεσίες εμβασμάτων» νοούνται οι υπηρεσίες πληρωμών κατά τις οποίες λαμβάνεται χρηματικό ποσό από πληρωτή, χωρίς να δημιουργείται λογαριασμός πληρωμών στο όνομα του πληρωτή ή του δικαιούχου, με μοναδικό σκοπό τη μεταφορά αντίστοιχου ποσού σε δικαιούχο ή σε άλλο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών που ενεργεί για λογαριασμό του δικαιούχου, και/ή κατά την οποία αυτά τα χρηματικά ποσά λαμβάνονται για λογαριασμό του δικαιούχου και τίθενται στη διάθεσή του.

⁹ Ο όρος «χρηματοοικονομική τεχνολογία» ή «FinTech» αναφέρεται σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που βασίζονται στην τεχνολογία ή υποστηρίζονται απ' αυτήν. Η τεχνολογία έχει τη δυνατότητα να διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και να καταστήσει το χρηματοπιστωτικό σύστημα πιο αποδοτικό. Ο όρος «κανονιστική τεχνολογία» ή «RegTech» αναφέρεται στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών για τη διευκόλυνση της εκπλήρωσης κανονιστικών απαιτήσεων.

πάροχοι υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών καταστάθηκαν υπόχρεες οντότητες. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να χορηγούν πλήρη ή μερική εξαίρεση στους παρόχους ορισμένων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών, σε συνθήκες αποδεδειγμένα χαμηλού κινδύνου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές διαπιστώσεις της παρούσας ΥΕΚ.

Κατά το παρόν στάδιο, ορισμένα προϊόντα τυχερών παιχνιδιών θεωρούνται εκτεθειμένα σε σημαντικό βαθμό σε κινδύνους ΞΧ. Στις περιπτώσεις του **στοιχηματισμού σε επίγειες εγκαταστάσεις** και του **πόκερ**, αυτό φαίνεται να οφείλεται ιδίως στην ανεπάρκεια των ελέγχων. Με τη σειρά της, η ανεπάρκεια των ελέγχων οφείλεται στο γεγονός ότι οι δραστηριότητες αυτές, από τη φύση τους, είτε περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό ταχέων και ανώνυμων συναλλαγών, που συχνά πραγματοποιούνται σε μετρητά, είτε περιλαμβάνουν συναλλαγές μεταξύ ιδιωτών οι οποίες δεν εποπτεύονται αποτελεσματικά. Όσον αφορά τα **διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια**, υπάρχει έκθεση σε υψηλό κίνδυνο, λόγω του τεράστιου όγκου των συναλλαγών / χρηματικών ροών και της απουσίας φυσικής παρουσίας των συμμετεχόντων. Τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια παρέχουν τη δυνατότητα ανώνυμων μέσων πληρωμής, ταυτόχρονα, όμως, περιλαμβάνουν ένα σημαντικό στοιχείο μετριασμού των κινδύνων, υπό τη μορφή της δυνατότητας παρακολούθησης των συναλλαγών. Οι **λαχειοφόρες αγορές και τα παιγνιομηχανήματα** (εκτός καζίνο) παρουσιάζουν μέτριο επίπεδο κινδύνων ΞΧ/ΧΤ. Οι λαχειοφόρες αγορές έχουν αναπτύξει ορισμένο επίπεδο ελέγχων, ιδίως για την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τα υψηλά κέρδη. Μολονότι τα **καζίνα** ενέχουν εγγενώς έκθεση σε υψηλό κίνδυνο, η συμπερίληψή τους στο πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ από το 2005 έχει μετριάσει τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Το **μπίνγκο σε επίγειες εγκαταστάσεις** θεωρείται ότι ενέχει χαμηλού επιπέδου κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, λόγω των σχετικά χαμηλών διακυβευμάτων και κερδών που περιλαμβάνει.

2.1.3. Καθορισμένες μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και επαγγέλματα

Συνολικά, η έκθεση του μη χρηματοπιστωτικού τομέα σε κινδύνους ΞΧ/ΧΤ θεωρείται σημαντική ή και πολύ σημαντική. Η εξακρίβωση της ταυτότητας του **πραγματικού δικαιούχου** του πελάτη φαίνεται να αποτελεί την κύρια αδυναμία στον τομέα αυτόν, ιδίως για τους **παρόχους υπηρεσιών καταπιστευτικής διαχείρισης και εταιρικών υπηρεσιών, τους φορολογικούς συμβούλους, τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές, τους συμβολαιογράφους και τους άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς**. Η ανάλυση έδειξε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η έννοια του πραγματικού δικαιούχου αυτή καθαυτή είτε δεν έχει κατανοηθεί σωστά είτε δεν ελέγχεται σωστά κατά τη σύναψη ορισμένης επιχειρηματικής σχέσης.

Στην ειδική περίπτωση των επαγγελματιών που ασκούν δραστηριότητες που καλύπτονται από το νομικό απόρρητο (φοροτεχνικοί, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, συμβολαιογράφοι και άλλοι ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί), η εφαρμογή των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ φαίνεται προβληματική. Το νομικό απόρρητο αποτελεί σημαντική και αναγνωρισμένη αρχή σε επίπεδο ΕΕ. Αντικατοπτρίζει τη λεπτή ισορροπία που απορρέει από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη¹⁰, το οποίο, με τη σειρά του, αντικατοπτρίζει τις αρχές που κατοχυρώνει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως το άρθρο 47).

---

¹⁰ Βλ. υπόθεση C-305/05.

Βάσει του ενωσιακού πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες¹¹, οι ανωτέρω επαγγελματίες απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις αναφοράς όταν υπερασπίζονται πελάτη σε δίκη (νομικό απόρρητο), γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο κατάχρησης. Στην πραγματικότητα, υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εν λόγω επαγγελματίες ασκούν δραστηριότητες που καλύπτονται σαφώς από τον ίδιο τον πυρήνα του νομικού απορρήτου (όπως οι δραστηριότητες που αφορούν τη διαπίστωση της νομικής θέσης του πελάτη τους ή την εκπροσώπηση του πελάτη τους σε δίκη), παράλληλα με δραστηριότητες που δεν καλύπτονται από το νομικό απόρρητο, όπως η παροχή νομικών συμβουλών στο πλαίσιο της σύστασης, της λειτουργίας ή της διοίκησης εταιρειών. Εντούτοις, φαίνεται ότι υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ορισμένοι επαγγελματίες μπορεί να θεωρούν ότι όλες αυτές οι δραστηριότητες καλύπτονται από το νομικό απόρρητο. Το γεγονός αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων ΚΕΧ/ΧΤ για μέρος των δραστηριοτήτων τους. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η συμμόρφωση προς τους κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ δεν θίγει με κανέναν τρόπο την αρχή της τήρησης του νομικού απορρήτου. Ταυτόχρονα, θα μπορούσε να βελτιωθεί η ερμηνεία και η εφαρμογή της παραπάνω αρχής από τους επαγγελματίες που ασκούν δραστηριότητες οι οποίες εμπίπτουν στο νομικό απόρρητο. Εξάλλου, η καλύτερη κατανόηση του ζητήματος αυτού από τους φορολογικούς συμβούλους, τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές, τους συμβολαιογράφους και τους άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς θα ήταν ωφέλιμη και για τον λόγο ότι οι επαγγελματίες αυτοί αποτελούν επίσης, βάσει της οδηγίας 4AMLD, υπόχρεες οντότητες.

Περαιτέρω, βάσει του υφιστάμενου ενωσιακού νομικού πλαισίου, ορίζονται αυτορρυθμιζόμενοι φορείς για να εποπτεύουν τους φορολογικούς συμβούλους, τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές, τους συμβολαιογράφους και τους άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες, καθώς και τους κτηματομεσίτες¹². Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ορίσουν ότι οι εν λόγω αυτορρυθμιζόμενοι φορείς είναι αρμόδιοι να παραλαμβάνουν τις αναφορές ύποπτων συναλλαγών (ΑΥΣ) απευθείας από τις υπόχρεες οντότητες, με υποχρέωσή τους να διαβιβάζουν τις εν λόγω αναφορές αμέσως και αυτούσιες στη Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ). Οι διαβουλεύσεις κατέδειξαν ότι οι υπόχρεες οντότητες και οι αυτορρυθμιζόμενοι φορείς στον εν λόγω τομέα δεν αναφέρουν πολλές ύποπτες συναλλαγές στις ΜΧΠ, ιδίως σε ορισμένα κράτη μέλη. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποτελεί ένδειξη είτε του ότι οι ύποπτες συναλλαγές δεν εντοπίζονται και δεν αναφέρονται σωστά είτε του ότι οι αυτορρυθμιζόμενοι φορείς δεν διασφαλίζουν τη συστηματική διαβίβαση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών (ΑΥΣ).

Ο κλάδος των ακινήτων επίσης εκτίθεται σε σημαντικούς κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, λόγω της ποικιλίας των επαγγελματιών που εμπλέκονται στις συναλλαγές επί ακινήτων (κτηματομεσίτες, πιστωτικά ιδρύματα, συμβολαιογράφοι και δικηγόροι). Άλλα συνήθη μέσα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι η υπερτιμολόγηση εμπορικών συναλλαγών («**νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του εμπορίου**») και η σύναψη εικονικών δανείων. Οι δράστες χρησιμοποιούν τις μεθόδους αυτές για να δικαιολογήσουν τη μεταφορά ποσών που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω τραπεζικών διαύλων, συχνά με τη χρήση πλαστών εγγράφων που αφορούν

¹¹ Βλέπε άρθρο 23 παράγραφος 2 της οδηγίας 2005/60/ΕΚ.

¹² Σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 ως «αυτορρυθμιζόμενος φορέας» νοείται φορέας που αντιπροσωπεύει μέλη επαγγελματικών κλάδων και παίζει ρόλο στη ρύθμιση αυτών των επαγγελματιών, στην άσκηση ορισμένων καθηκόντων εποπτείας ή παρακολούθησης και στην εξασφάλιση της επιβολής των κανόνων που σχετίζονται με αυτά.

εμπορικές συναλλαγές σε αγαθά ή υπηρεσίες. Ομοίως, οι δράστες συνάπτουν συχνά μεταξύ τους εικονικές δανειακές συμβάσεις, προκειμένου να εμφανίσουν μια εικονική οικονομική συναλλαγή που να δικαιολογεί τη μεταφορά ποσών παράνομης προέλευσης. Ο κίνδυνος αυτός θεωρείται από τις αρχές επιβολής του νόμου ως σημαντικός.

2.1.4. Μετρητά και ισοδύναμα μετρητών¹³

Η ΥΕΚ κατέδειξε ότι τα **μετρητά** παραμένουν το πλέον χρησιμοποιούμενο μέσο για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς επιτρέπουν στους εγκληματίες να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο εμφανίζονται σχεδόν σε κάθε έρευνα ΚΕΧ/ΧΤ. Στο πλαίσιο της οδηγίας 3AMLD, οι συναλλαγές σε μετρητά δεν παρακολουθούνταν επαρκώς στην εσωτερική αγορά, λόγω της έλλειψης σαφών ρυθμιστικών κανόνων και απαιτήσεων για ελέγχους. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει υποχρεώσεις υποβολής αναφορών συναλλαγών σε μετρητά (ΑΣΜ) ή όρια στις πληρωμές σε μετρητά. Ωστόσο, ελλείπει κοινών απαιτήσεων για όλα τα κράτη μέλη, οι εγκληματίες μπορούν εύκολα να εκμεταλλεύονται τις διαφορές στα νομοθετικά πλαίσια. Ομοίως, το ενωσιακό πλαίσιο για τους ελέγχους στους μεταφορείς μετρητών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ¹⁴ δεν μετριάξει επαρκώς τους κινδύνους, ιδίως δεδομένου ότι δεν καλύπτει τα ισοδύναμα μετρητών, όπως τα υψηλής ρευστότητας εμπορεύματα, περιλαμβανομένων του χρυσού, των διαμαντιών και των ανώνυμων προπληρωμένων καρτών υψηλού ορίου.

Επιπλέον, οι κίνδυνοι που προέρχονται από τους **εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας** που δέχονται πληρωμές σε μετρητά για ποσά άνω των 15 000 EUR θεωρούνται σημαντικοί, λόγω των εγγενών κινδύνων που ενέχουν αυτές οι συναλλαγές και του ανεπαρκούς επιπέδου ελέγχων. Το γεγονός ότι οι εν λόγω έμποροι υπόκεινται τους κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ μόνο στον βαθμό που δέχονται υψηλής αξίας πληρωμές σε μετρητά φαίνεται να καθιστά αναποτελεσματική την εφαρμογή των κανόνων αυτών. Η πρόκληση είναι ακόμη πιο σημαντική στην περίπτωση των **επιχειρήσεων έντασης μετρητών**. Αυτές δεν υπόκεινται τους κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ, εκτός εάν εμπίπτουν στην προαναφερθείσα κατηγορία των εμπόρων αγαθών μεγάλης αξίας. Εντούτοις, μπορούν πολύ εύκολα να χρησιμοποιηθούν για τη νομιμοποίηση εσόδων σε μετρητά που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.

Η εκτίμηση καταδεικνύει επιπλέον ότι τα περιουσιακά στοιχεία που προσφέρουν παρόμοιες ευκολίες με τα μετρητά (**χρυσός, διαμάντια**) και τα μεγάλης αξίας, εύκολα εμπορεύσιμα αγαθά «πολυτελούς τρόπου ζωής», (π.χ. **πολιτιστικά αγαθά, αυτοκίνητα, κοσμήματα, ρολόγια**) επίσης ενέχουν υψηλούς κινδύνους, λόγω των ανεπαρκών σχετικών ελέγχων. Ειδικότερες ανησυχίες εκφράστηκαν σε σχέση με τη λεηλασία και το λαθρεμπόριο αρχαιοτήτων και άλλων έργων τέχνης: λεηλατηθέντα έργα τέχνης θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως πηγή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας — ή, εναλλακτικά, τα έργα τέχνης αποτελούν ελκυστική επένδυση για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

¹³ Δεν περιλαμβάνονται οι μεταφορές μετρητών για διάφορους σκοπούς στο πλαίσιο δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

¹⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1889/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με τους ελέγχους ρευστών διαθεσίμων που εισέρχονται ή εξέρχονται από την Κοινότητα.

2.1.5. Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις

Οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ΜΚΟ) μπορεί να εκτίθενται σε κινδύνους καταχρηστικής χρησιμοποίησής τους για σκοπούς χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η ανάλυση της τρωτότητας του τομέα των ΜΚΟ έναντι δραστηριοτήτων χρηματοδότησης της τρομοκρατίας εμπεριείχε αρκετές δυσκολίες, καθώς ο τομέας αυτός χαρακτηρίζεται από ποικιλία δομών και δραστηριοτήτων, οι οποίες παρουσιάζουν διαφορετικό βαθμό έκθεσης σε κινδύνους και διαφορετικό βαθμό επίγνωσης των κινδύνων αυτών. Οι διαφορές αυτές οφείλονται κυρίως στην πολυμορφία του τοπίου στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ΜΚΟ και στις διαφορές μεταξύ των υφιστάμενων νομικών πλαισίων και εθνικών πρακτικών. Οι «εκφραστικές ΜΚΟ»¹⁵ εμφανίζουν ορισμένα τρωτά σημεία, διότι μπορεί να διεισδύσουν σ' αυτές εγκληματικές ή τρομοκρατικές οργανώσεις που μπορούν να αποκρύψουν τον πραγματικό δικαιούχο, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσκολότερη η ιχνηλασιμότητα της συγκέντρωσης κεφαλαίων, ενώ ορισμένα είδη «ΜΚΟ παροχής υπηρεσιών»¹⁶ είναι πιο άμεσα ευάλωτα λόγω του εγγενούς χαρακτήρα των δραστηριοτήτων τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στις δραστηριότητές τους μπορεί να συμπεριλαμβάνονται χρηματοδοτήσεις προς και από περιοχές συγκρούσεων ή τρίτες χώρες που επισημαίνονται από την Επιτροπή ως χαρακτηριζόμενες από στρατηγικές ανεπάρκειες στα εθνικά τους συστήματα ΚΕΧ/ΧΤ¹⁷. Εντούτοις, κατά την ανάλυση κρίθηκε ότι η πολυμορφία αυτή του τοπίου στο οποίο δραστηριοποιούνται οι ΜΚΟ δεν εμποδίζει τον εντοπισμό κοινών χαρακτηριστικών στα τρωτά σημεία που εμφανίζει ο τομέας των ΜΚΟ.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση έδειξε ότι οι υφιστάμενες απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ δεν θεωρούνται κατ' ανάγκη επαρκείς για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών του τομέα των ΜΚΟ από τις αρμόδιες αρχές, και ότι οι έλεγχοι που εφαρμόζονται συναφώς διαφέρουν, ανάλογα με το κράτος μέλος. Είναι σαφές ότι οι έλεγχοι είναι πιο αποτελεσματικοί ως προς τις συγκεντρώσεις κεφαλαίων εντός της ΕΕ, γεγονός που καθιστά τις εν λόγω συγκεντρώσεις κεφαλαίων λιγότερο ευάλωτες από τις μεταφορές κεφαλαίων ή τις δαπάνες εκτός της ΕΕ, οι οποίες εμφανίζουν πιο ουσιαστικές αδυναμίες.

Γενικότερα, η αξιολόγηση του τομέα των ΜΚΟ αποκάλυψε ότι ο εν λόγω τομέας ενδέχεται να διάγει μια διαδικασία ελαχιστοποίησης των κινδύνων, καθώς ορισμένοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορεί να εμφανίζονται απρόθυμοι να του παράσχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες όπως το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού. Ορισμένες χρηματοοικονομικές συναλλαγές μπορεί να απορρίπτονται, ανάλογα με τη χώρα προορισμού των κεφαλαίων. Επιπροσθέτως, οι μικρότερες οργανώσεις που δεν μπορούν να αποδείξουν ότι είναι πιστοποιημένες ή ότι είναι φορολογικά καταχωρισμένες μπορεί να βρεθούν σε αδυναμία ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού. Σύμφωνα με εκπροσώπους ΜΚΟ, ο αποκλεισμός από την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών αυξάνει τη χρήση μετρητών, τα οποία ενέχουν περισσότερους κινδύνους κατάχρησης για σκοπούς ΕΧ/ΧΤ.

¹⁵ Ως «εκφραστικές ΜΚΟ» χαρακτηρίζονται οι ΜΚΟ που ασχολούνται κυρίως με εκφραστικές δραστηριότητες, στις οποίες περιλαμβάνονται προγράμματα που εστιάζουν στον αθλητισμό και την ψυχαγωγία, τις τέχνες και τον πολιτισμό, την εκπροσώπηση συμφερόντων και την προώθηση σκοπών.

¹⁶ Ως «ΜΚΟ παροχής υπηρεσιών» χαρακτηρίζονται οι ΜΚΟ που συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες, όπως σε προγράμματα που εστιάζουν στην παροχή υπηρεσιών στέγασης, κοινωνικών υπηρεσιών, υπηρεσιών εκπαίδευσης ή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης.

¹⁷ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2016/1675 της Επιτροπής, της 14ης Ιουλίου 2016, για τη συμπλήρωση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την επισήμανση των τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου που χαρακτηρίζονται από στρατηγικές ανεπάρκειες.

Το ζήτημα της ελαχιστοποίησης των κινδύνων ή του χρηματοπιστωτικού αποκλεισμού αποτελεί πηγή ανησυχίας και θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό πολιτικών ΚΕΧ/ΧΤ. Οι πελάτες δεν θα πρέπει να αποκλείονται από τους ρυθμιζόμενους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και να εξαναγκάζονται να καταφύγουν σε υπόγειες τραπεζικές υπηρεσίες ή υπόγειες υπηρεσίες εμβασμάτων. Ωστόσο, οι προσπάθειες ΚΕΧ/ΧΤ αποτελούν έναν μόνο από τους πολλούς παράγοντες που ωθούν προς την κατεύθυνση της ελαχιστοποίησης των κινδύνων. Σε επίπεδο ΕΕ, η θέσπιση της οδηγίας για τους λογαριασμούς πληρωμών¹⁸ θα ενισχύσει σημαντικά την πρόσβαση στις βασικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, γεγονός που, με τη σειρά του, είναι πιθανόν να περιορίσει την εξάρτηση από ανεπίσημους διαύλους.

2.1.6. *Hawala*

Ενώ οι υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών ενέχουν τους δικούς τους κινδύνους, το σύστημα «Hawala»¹⁹ και οι λοιπές παρόμοιες ανεπίσημες υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών συνιστούν συγκεκριμένη απειλή, ιδίως στο πλαίσιο της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Κατά κανόνα, όλοι οι φορείς που παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4 σημείο 3 της δεύτερης οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών (PSD2)²⁰ θα πρέπει να είναι δεόντως καταχωρισμένοι και να υπόκεινται σε κανονιστικές ρυθμίσεις. Οι εν λόγω πάροχοι θα πρέπει να επιδιώκουν να ενταχθούν στο καθεστώς του αδειοδοτημένου ιδρύματος πληρωμών ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, του καταχωρισμένου ιδρύματος πληρωμών. Οι υπηρεσίες του συστήματος Hawala και οι λοιπές παρόμοιες ανεπίσημες υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών λειτουργούν συνήθως παράνομα, καθώς, κατά κανόνα, δεν είναι καταχωρισμένες και δεν πληρούν τις απαιτήσεις της PSD2. Το πρόβλημα αυτό επιδεινώνεται από τη δυσκολία εντοπισμού της χρησιμοποίησης υπηρεσιών του συστήματος Hawala ή άλλων παρόμοιων υπηρεσιών: οι συναλλαγές συχνά ομαδοποιούνται, εξοφλούνται μέσω εισαγωγών/εξαγωγών προϊόντων και αφήνουν περιορισμένο ίχνος πληροφοριών. Το ζήτημα της ελαχιστοποίησης των κινδύνων έχει σημασία και στο επίπεδο αυτό, καθώς οι πελάτες που απορρίπτονται από τους ρυθμιζόμενους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ενίοτε καταφεύγουν σε παράνομες υπηρεσίες αυτού του είδους.

2.1.7. *Παραχάραξη νομισμάτων*

Η παραχάραξη νομισμάτων αποτελεί διεθνικό είδος παράνομης δραστηριότητας, με υψηλό επίπεδο διασυνοριακών μετακινήσεων τόσο εγκληματιών όσο και παραχαραγμένων νομισμάτων, ενώ συχνά εμπλέκονται σ' αυτήν ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος. Το λαθρεμπόριο παραχαραγμένων νομισμάτων παράγει έσοδα τα οποία χρειάζεται να νομιμοποιηθούν για να ενταχθούν στις φυσιολογικές

¹⁸ Οδηγία 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά.

¹⁹ Οι ενδιάμεσοι του συστήματος Hawala και οι άλλοι πάροχοι παρόμοιων υπηρεσιών μεριμνούν για τη μεταφορά και την παραλαβή χρηματικών ποσών ή ισοδύναμων αξιών και διακανονίζουν τις συναλλαγές μέσω εμπορικών πράξεων, της καταβολής μετρητών και συμψηφισμών σε βάθος χρόνου. Το στοιχείο που διακρίνει τις υπηρεσίες αυτές από τις άλλες υπηρεσίες εμβασμάτων είναι η εκ μέρους τους χρήση μη τραπεζικών μεθόδων διακανονισμού.

²⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25 Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ.

οικονομικές ροές. Επιπλέον, παραχαραγμένα νομίσματα μπορεί να διακινηθούν μέσω τρομοκρατικών δικτύων για τη χρηματοδότηση επιθέσεων και δραστηριοτήτων εκπαίδευσης, στρατολόγησης και προπαγάνδας, οι οποίες απαιτούν μεγάλα ποσά. Εξάλλου, έσοδα από την παραχάραξη νομισμάτων μπορεί να επενδυθούν για την ενίσχυση υποδομών υποστήριξης τρομοκρατών.

2.2. Οριζόντιες αδυναμίες

Η Επιτροπή έχει εντοπίσει ορισμένες αδυναμίες που είναι κοινές σε όλους τους τομείς.

2.2.1. *Ανωνυμία χρηματοοικονομικών συναλλαγών (σε μετρητά και άλλα ανώνυμα χρηματοοικονομικά προϊόντα)*

Οι εγκληματικές οργανώσεις και οι τρομοκρατικές ομάδες προσπαθούν να μην αφήνουν ίχνη πληροφοριών και να αποφεύγουν τον εντοπισμό τους κατά την τέλεση παράνομων δραστηριοτήτων. Οι συναλλαγές σε μετρητά, από τη φύση τους, παρέχουν τη δυνατότητα απόλυτης ανωνυμίας, στοιχείο που τις καθιστά ιδιαίτερα ελκυστικές ως μέθοδο πληρωμής / μεταφοράς χρημάτων για τους κακοποιούς. Τομείς που εκτίθενται σε υψηλό επίπεδο συναλλαγών σε μετρητά θεωρείται ότι διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο. Αυτό ισχύει ιδίως για τις επιχειρήσεις έντασης μετρητών, τους εμπόρους αγαθών και υπηρεσιών που δέχονται πληρωμές σε μετρητά και τους οικονομικούς φορείς που δέχονται πληρωμές σε χαρτονομίσματα υψηλής ονομαστικής αξίας, όπως τα τραπεζογραμμάτια των 500 EUR και των 200 EUR.

Τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που, σε ορισμένες περιπτώσεις, παρέχουν παρόμοια χαρακτηριστικά ανωνυμίας (όπως τα ανώνυμα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος, τα εικονικά νομίσματα και οι πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης) είναι επίσης ευάλωτα έναντι κινδύνων ΞΧ και ΧΤ. Τα επίπεδα κινδύνου που τα εν λόγω προϊόντα εγκυμονούν διαφέρουν από αυτά των συναλλαγών σε μετρητά, καθώς τα προϊόντα αυτά απαιτούν πιο εξειδικευμένο σχεδιασμό, καλύπτουν χαμηλότερους όγκους συναλλαγών και μπορεί να υπόκεινται σε κάποιο επίπεδο παρακολούθησης. Ωστόσο, τα στοιχεία τους ανωνυμίας θέτουν εγγενείς περιορισμούς στις δυνατότητες εντοπισμού και παρακολούθησης. Το ίδιο συμπέρασμα ισχύει και για άλλα είδη αγαθών, όπως ο χρυσός και τα διαμάντια, τα οποία είναι εύκολα εμπορεύσιμα ή μπορούν να αποθηκευτούν με ασφάλεια. Τα αγαθά αυτά μεταφέρονται εύκολα και, ταυτόχρονα, προσφέρουν τη δυνατότητα ανωνυμίας.

2.2.2. *Εντοπισμός και πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο*

Οι εγκληματίες χρησιμοποιούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα και για να τοποθετήσουν τα προϊόντα των παράνομων δραστηριοτήτων τους σε χρηματοοικονομικές αγορές, αγορές ακινήτων και, γενικότερα, τη νόμιμη οικονομία με πιο δομημένο τρόπο από ό,τι θα μπορούσαν με συναλλαγές σε μετρητά ή ανώνυμες χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Καταρχάς, όλοι οι τομείς είναι ευάλωτοι στον κίνδυνο διείσδυσης, ένταξης ή περιέλευσης στην κυριότητα ομάδων οργανωμένου εγκλήματος ή τρομοκρατικών ομάδων. Κατά δεύτερον, αποτελεί κοινό τέχνασμα των εγκληματιών να δημιουργούν εικονικές εταιρείες, καταπιστεύματα ή περίπλοκες εταιρικές δομές για να αποκρύπτουν την ταυτότητά τους. Στις περιπτώσεις αυτές, ενώ τα χρησιμοποιούμενα κεφάλαια μπορούν να προσδιοριστούν σαφώς, ο πραγματικός δικαιούχος παραμένει άγνωστος. Σύμφωνα με πληροφορίες των αρχών επιβολής του νόμου, σε σημαντικές υποθέσεις ΞΧ/ΧΤ έχουν κατ' επανάληψη χρησιμοποιηθεί αδιαφανείς δομές για την απόκρυψη του

πραγματικού δικαιούχου. Αυτή η ευρέως διαδεδομένη πρακτική δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες χώρες ή συγκεκριμένα είδη νομικών οντοτήτων ή νομικών μορφωμάτων. Οι δράστες χρησιμοποιούν το εκάστοτε βολικότερο, ευκολότερο και ασφαλέστερο μέσο, ανάλογα με τις γνώσεις τους, τη γεωγραφική θέση τους και τις πρακτικές της αγοράς στη χώρα τους.

Η οδηγία 3AMLD περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με τον προσδιορισμό του πραγματικού δικαιούχου κατά τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων. Το όριο της κατά 25 % συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο για την κατάφαση του στοιχείου του ελέγχου είναι απλώς ενδεικτικό, ο δε καθορισμός των «ανώτερων διοικητικών στελεχών» ως των πραγματικών δικαιούχων αποτελεί ύστατη μόνο λύση, όταν δεν μπορεί να εντοπιστεί κανείς άλλος πραγματικός δικαιούχος έπειτα από τεκμηριωμένη και διεξοδική εξέταση (π.χ. σε περιπτώσεις διασπασμένων εταιρικών συμμετοχών). Ωστόσο, στην πράξη, οι κανόνες μπορεί να εφαρμόζονται μηχανικά από κάποιες υπόχρεες οντότητες. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι αμφίβολο αν με τον τρόπο αυτό μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητα του αληθινού πραγματικού δικαιούχου.

2.2.3. Εποπτεία εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ

Ορισμένα τρωτά σημεία ως προς την αποτελεσματικότητα της χρηματοπιστωτικής εποπτείας σε διασυννοριακό πλαίσιο είναι προφανή. Σύμφωνα με την κοινή γνώμη των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών (ΕΕΑ)²¹, τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων από τις αρμόδιες αρχές της συμμόρφωσης του τομέα τον οποίο εποπτεύουν ποικίλλουν σημαντικά. Η πλέον δύσκολη περίπτωση αφορά τις καταστάσεις στις οποίες οντότητες που ανήκουν στον ίδιο χρηματοπιστωτικό όμιλο υπόκεινται στην εποπτεία των αρμόδιων αρχών διαφόρων κρατών μελών. Οι καταστάσεις αυτές καθιστούν την εφαρμογή των κανόνων για την ΚΕΧ/ΧΤ μάλλον περίπλοκη, αφενός λόγω των διαφορών που εξακολουθούν να υπάρχουν στον τρόπο προσέγγισης από τις αρμόδιες αρχές του ζητήματος της εποπτείας στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ και αφετέρου λόγω της υφιστάμενης αβεβαιότητας ως προς τις εποπτικές αρμοδιότητες των αρχών της χώρας καταγωγής και αυτών της χώρας υποδοχής, ιδίως όσον αφορά τα ιδρύματα πληρωμών και τους αλλοδαπούς αντιπροσώπους τους. Το γεγονός αυτό δημιουργεί τον κίνδυνο να μην εντοπιστούν παραβάσεις ή καταχρηστικές συμπεριφορές που αποσκοπούν στη διάπραξη οικονομικών εγκλημάτων. Επιπλέον, φαίνεται ότι κάποιες φορές οι σχετικές πληροφορίες δεν διανέμονται δεόντως ή εγκαίρως μεταξύ των αρμόδιων εποπτικών αρχών στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ.

Αυτό οφείλεται σε διάφορους λόγους:

- διαφορές στο καθεστώς των ομόλογων αρχών,
  - ανεπαρκές πλαίσιο για την ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών ΚΕΧ/ΧΤ,
  - υπερβολική έμφαση στην αμιγώς προληπτική εποπτεία, και
  - έλλειψη νομικού πλαισίου / μηχανισμών για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών προληπτικής εποπτείας και των αρχών χρηματοπιστωτικής εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ²².
- Τέλος, σε κάποιες λίγες περιπτώσεις, οι εποπτικές αρχές αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον προσδιορισμό των ομόλογών τους αρχών, διότι σε ορισμένα κράτη μέλη η εποπτεία στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ είναι κατακερματισμένη. Η κοινή γνώμη επισημαίνει επίσης ότι

²¹<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1759750/ESAS+Joint+Opinion+on+the+risks+of+money+laundering+and+terrorist+financing+affecting+the+Union%E2%80%99s+financial+sector+%28JC-2017-07%29.pdf>

²² Για παράδειγμα, επί του παρόντος η ΕΚΤ δεν μπορεί να παρέχει στις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εποπτεία στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ εμπιστευτικές πληροφορίες προληπτικής εποπτείας που θα ήταν χρήσιμες και για την εποπτεία στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ.

ορισμένες εποπτικές αρχές δεν προσδιορίζουν επαρκώς τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που συνδέονται με τους τομείς που εποπτεύουν και/ή δεν διαθέτουν επαρκείς ή ειδικές βασιζόμενες στους κινδύνους διαδικασίες για να εποπτεύουν τους κινδύνους αυτούς, ιδίως στον τομέα της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Όσον αφορά τους μη χρηματοπιστωτικούς τομείς, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στους αυτορρυθμιζόμενους φορείς να ασκούν καθήκοντα εποπτείας επί των φορολογικών συμβούλων, των ελεγκτών, των εξωτερικών λογιστών, των συμβολαιογράφων και λοιπών ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών και των κτηματομεσιτών. Ανεξαρτήτως του εποπτικού μοντέλου που ακολουθείται, η εποπτεία εμφανίζει αδυναμίες στο επίπεδο των ελέγχων, της παροχής καθοδήγησης και της υποβολής αναφορών στη μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών.

2.2.4. Συνεργασία μεταξύ των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ)

Οι ΜΧΠ είναι αρμόδιες για την παραλαβή και την ανάλυση πληροφοριών σχετικά με ύποπτες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες που μπορεί να σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τα συναφή βασικά αδικήματα, καθώς και για τη διαβίβαση των αποτελεσμάτων των αναλύσεων τους στις αρμόδιες αρχές. Η ανάλυση αυτή είναι κρίσιμη για τη δυνατότητα των αρχών επιβολής του νόμου να αρχίσουν νέες έρευνες ή να συμπληρώσουν έρευνες που βρίσκονται σε εξέλιξη. Μολονότι η συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ της ΕΕ έχει ενισχυθεί σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία, εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένες αδυναμίες στη συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ.

Μια έκθεση καταγραφής της κατάστασης που καταρτίστηκε στο πλαίσιο της πλατφόρμας ΜΧΠ²³ προσδιόρισε αναλυτικά τα υφιστάμενα εμπόδια στην πρόσβαση, την ανταλλαγή και τη χρήση πληροφοριών, καθώς και στην επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ. Η έκθεση καταγραφής της κατάστασης ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2016²⁴. Επιπλέον, η έκθεση παρουσιάζει τα βασικά νομικά, πρακτικά και επιχειρησιακά ζητήματα που τίθενται. Βάσει της εν λόγω έκθεσης και της δικής της ανάλυσης του ζητήματος, η Επιτροπή παρουσίασε δυνητικούς τρόπους βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των ΜΧΠ της ΕΕ σε χωριστό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής²⁵.

2.2.5. Άλλες αδυναμίες που είναι κοινές σε όλους τους τομείς

Η ΥΕΚ έδειξε ότι όλοι οι καθορισμένοι τομείς πάσχουν από ορισμένες πρόσθετες αδυναμίες:

– **διείσδυση από εγκληματίες:** ορισμένες φορές, οι κακοποιοί μπορεί να αποκτήσουν την κυριότητα υπόχρεης οντότητας ή να αναζητούν υπόχρεες οντότητες που είναι διατεθειμένες να τους βοηθήσουν στις δραστηριότητές τους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τη σημασία της διενέργειας ελέγχων ικανοτήτων και ήθους σε όλους τους υπό ανάλυση τομείς·

²³ Η πλατφόρμα ΜΧΠ αποτελεί μια άτυπη ομάδα, η οποία συγκροτήθηκε από την Επιτροπή το 2006 και στην οποία συμμετέχουν οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών των κρατών μελών της ΕΕ.

²⁴ Πλατφόρμα Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών της ΕΕ (κωδικός E03251) <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/>

²⁵ SWD (2017) 275.

- **πλαστιά έγγραφα:** η σύγχρονη τεχνολογία καθιστά ευκολότερη τη δημιουργία πλαστών εγγράφων και όλοι οι τομείς αγωνίζονται να δημιουργήσουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς για τον εντοπισμό τους·
- **ανεπαρκής ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα:** όλες οι υπόχρεες οντότητες τόνισαν την ανάγκη κατάλληλων μηχανισμών ανάδρασης από τις ΜΧΠ και ανταλλαγής πληροφοριών με τις αρμόδιες αρχές. Η αναφορά ύποπτων συναλλαγών από τις υπόχρεες οντότητες που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο αποτελεί μια περαιτέρω εμφανή δυσχέρεια·
- **ανεπαρκείς πόροι, ανεπαρκής επίγνωση των κινδύνων και ανεπαρκής τεχνογνωσία εφαρμογής των κανόνων ΚΕΧ/ΧΤ:** ενώ ορισμένες υπόχρεες οντότητες επενδύουν σε προηγμένα εργαλεία συμμόρφωσης, πολλές απ' αυτές έχουν χαμηλότερου επιπέδου επίγνωση, εργαλεία και ικανότητες στον τομέα αυτόν· και
- **νέοι κίνδυνοι που απορρέουν από τη χρηματοοικονομική τεχνολογία:** η χρήση επιγραμμικών υπηρεσιών αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω στο πλαίσιο της ψηφιακής οικονομίας, γεγονός που θα οδηγήσει, αφενός μεν, σε αύξηση της ζήτησης για μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, αφετέρου δε σε εξάπλωση των κινδύνων που εγκυμονούν οι εξ αποστάσεως, χωρίς τη φυσική παρουσία των μερών, συναλλαγές. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση και η αξιοπιστία των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης είναι κρίσιμης σημασίας.

3. ΜΕΤΡΑ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΝΤΟΠΙΣΤΕΙ

Σε συνέχεια της εκτίμησης των επιπέδων κινδύνου, η παρούσα έκθεση σκιαγραφεί τα μέτρα που η Επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να προωθηθούν σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Τα μέτρα αυτά επιλέχθηκαν κατόπιν αξιολόγησης των δυνητικών εναλλακτικών επιλογών για την αντιμετώπιση των κινδύνων που έχουν εντοπιστεί. Για να προβεί στη στάθμιση αυτή, η Επιτροπή έλαβε υπόψη:

- το επίπεδο των κινδύνων ΚΕΧ/ΧΤ,
- την ανάγκη και την αναλογικότητα της ανάληψης δράσης ή της υποβολής συστάσεων προς τα κράτη μέλη για ανάληψη δράσης·
- την ανάγκη και την αναλογικότητα της σύστασης κανονιστικών ή μη κανονιστικών μέτρων· και
- τον αντίκτυπο στην ιδιωτικότητα και τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη την ανάγκη αποφυγής οποιωνδήποτε τυχόν καταχρήσεων ή παρερμηνειών των συστάσεων της που θα είχαν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό ολόκληρων κατηγοριών πελατών και τη διακοπή σχέσεων με πελάτες, χωρίς να έχει ληφθεί πλήρως και δεόντως υπόψη το επίπεδο των κινδύνων στον εκάστοτε επιμέρους τομέα.

Στο πλαίσιο της εκτίμησης των κινδύνων, η Επιτροπή προσδιόρισε επίσης ορισμένα προϊόντα τα οποία παρουσιάζουν μόνο λίγο σημαντικό (ή μετρίως σημαντικό) επίπεδο κινδύνων, για τα οποία κρίνεται ότι δεν απαιτούνται περαιτέρω μέτρα μετριασμού των κινδύνων κατά το παρόν στάδιο. Ως εκ τούτου, τα μέτρα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση αφορούν μόνο τους κινδύνους για τους οποίους η Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται να περιοριστούν περαιτέρω. Η προσέγγιση αυτή έχει ως στόχο να επιτρέψει στα κράτη μέλη να καθορίσουν καλύτερα τις δράσεις τους προτεραιότητας, σύμφωνα με την προσέγγιση βάσει του κινδύνου. Μολονότι οι συστάσεις προς τα κράτη μέλη καλύπτουν πολλούς διαφορετικούς τομείς, οι περισσότερες αφορούν την εφαρμογή της

νομοθεσίας της ΕΕ²⁶. Έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να εστιάσουν στους βασικούς τομείς κινδύνου κατά την εφαρμογή των υποχρεώσεών τους. Η παρούσα εκτίμηση δεν προδικάζει τα μέτρα μετριασμού των κινδύνων που ορισμένα κράτη μέλη εφαρμόζουν ή τυχόν θα αποφασίσουν να εφαρμόσουν για να απαντήσουν στους δικούς τους, εθνικούς κινδύνους από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ως εκ τούτου, ορισμένα κράτη μέλη ενδέχεται να εφαρμόζουν ήδη κάποιες από τις κατωτέρω συστάσεις ή να έχουν θεσπίσει κανόνες αυστηρότερους από τους ελάχιστους κανόνες που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ.

Η ΥΕΚ επιδιώκει να δώσει μια εικόνα των κινδύνων ΕΧ/ΧΤ κατά τη στιγμή της δημοσίευσής της. Η διαδικασία εκπόνησής της ξεκίνησε και περατώθηκε σε χρόνο κατά τον οποίο το ισχύον νομικό πλαίσιο αποτελούσε η οδηγία 2005/60/ΕΚ («οδηγία 3AMLD»). Μολονότι η οδηγία 4AMLD είχε ήδη εκδοθεί κατά τον χρόνο αυτόν, η προθεσμία μεταφοράς της στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών δεν είχε ακόμη παρέλθει. Για τον λόγο αυτό, δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθεί οποιαδήποτε εκτίμηση ως προς τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της εφαρμογής της. Ωστόσο, οι τροποποιήσεις στο ενωσιακό νομοθετικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες τις οποίες επέφερε η οδηγία 4AMLD, όπως επίσης και οι προταθείσες τροποποιήσεις της οδηγίας 4AMLD²⁷, λήφθηκαν υπόψη κατά τον προσδιορισμό των μέτρων μετριασμού των κινδύνων, δεδομένου ότι τα δύο αυτά μέσα θα ενισχύσουν ουσιωδώς το προληπτικό νομικό πλαίσιο και, επομένως, μετριάζουν ορισμένες από τις αδυναμίες και τους κινδύνους που περιγράφονται ανωτέρω.

3.1. Μέτρα μετριασμού βάσει της οδηγίας 4AMLD

Βάσει της οδηγίας 4AMLD, από τις 26 Ιουνίου 2017 και εφεξής το ενωσιακό νομικό πλαίσιο περιλαμβάνει νέες απαιτήσεις:

- η έννοια των υπόχρεων οντοτήτων διευρύνθηκε ώστε να συμπεριλαμβάνει τους παρόχους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών και τους εμπόρους που δέχονται πληρωμές σε μετρητά για ποσά άνω των 10 000 EUR, ενώ στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω κανόνων συμπεριλαμβάνονται πλέον οι περιστασιακές συναλλαγές που αποτελούν μεταφορά χρηματικών ποσών (συμπεριλαμβανομένων των εμβασμάτων) άνω των 1 000 EUR·
- η προσέγγιση βάσει του κινδύνου ενισχύθηκε·
- καθιερώνονται μητρώα πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο, προκειμένου να διευκολύνεται η εξακρίβωση της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων νομικών οντοτήτων και ορισμένων νομικών μορφωμάτων·
- περιορίζεται η ανωνυμία των προϊόντων ηλεκτρονικού χρήματος·
- το νέο επίπεδο κυρώσεων ενισχύει την αποτρεπτική ισχύ των κανόνων·
- εγκαθιδρύεται νέο καθεστώς για τη συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ της ΕΕ.

Τα νέα αυτά μέτρα αναμένεται να οδηγήσουν σε ουσιώδη μείωση των επιπέδων κινδύνου σε όλους τους τομείς. Η Επιτροπή θα ελέγχει τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 4AMLD και θα δημοσιεύσει έκθεση αποτίμησης της εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας έως τα τέλη Ιουνίου του 2019.

²⁶ Σχετικά παραδείγματα αποτελούν οι εθνικές εκτιμήσεις κινδύνων, τα μητρώα πραγματικών δικαιούχων, η εποπτεία, η διάθεση πόρων, η παροχή ανάδρασης για τον ιδιωτικό τομέα και τους τομείς που εκτίθενται σε κινδύνους ΕΧ/ΧΤ και οι οποίοι ρυθμίζονται από την οδηγία 4AMLD.

²⁷ COM(2016)450 final.

3.2. Μέτρα μετριασμού που έχουν ήδη θεσπιστεί ή βρίσκονται υπό διαδικασία θέσπισης σε επίπεδο ΕΕ

Επιπλέον, η ΥΕΚ επιβεβαίωσε ότι υπάρχει ακόμη ανάγκη δράσης επί ορισμένων ζητημάτων για τα οποία απαιτούνται νομοθετικά μέτρα ή άλλες πρωτοβουλίες πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ.

3.2.1. Νομοθετικά μέτρα

- **Πρόταση της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 4AMLD:** βάσει της εν λόγω πρότασης, τόσο οι πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων όσο και οι πάροχοι υπηρεσιών πορτοφολιού θα καταστούν υπόχρεες οντότητες, ώστε να μειωθεί η ανωνυμία στις συναλλαγές. Επιπλέον, θα περιοριστεί περαιτέρω η δυνατότητα εξαίρεσης προϊόντων ηλεκτρονικού χρήματος από τις απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ. Η αποτελεσματικότητα των ΜΧΠ θα ενισχυθεί, και θα δημιουργηθούν κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών ή συστήματα ανάκτησης δεδομένων, ώστε να καταστεί δυνατή η υποβολή καλύτερα στοχευμένων αιτημάτων για πληροφορίες. Αυστηρότεροι κανόνες σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των εποπτικών αρχών, θα καταστήσουν αποτελεσματικότερη την ανταλλαγή πληροφοριών. Ο χαρακτήρας των ενισχυμένων μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τους πελάτες προς εφαρμογή σε σχέση με τις τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου θα διευκρινιστεί περαιτέρω, ώστε να καθιερωθεί μια πιο εναρμονισμένη προσέγγιση στο ζήτημα αυτό. Η έκταση των πληροφοριών στα μητρώα πραγματικών δικαιούχων και η πρόσβαση σ' αυτές θα διευρυνθούν. Περαιτέρω, η πρόταση περιλαμβάνει ορισμένες διατάξεις που ευθυγραμμίζουν την οδηγία 4AMLD με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη βάσει της οδηγίας 2014/107/ΕΕ όσον αφορά τη διοικητική συνεργασία σχετικά με πληροφορίες επί χρηματοοικονομικών λογαριασμών.
- **Αναθεώρηση του κανονισμού για τον έλεγχο των ρευστών διαθεσίμων²⁸:** η πρόταση αυτή αποσκοπεί στο να παράσχει στις αρχές τη δυνατότητα να λαμβάνουν μέτρα για ποσά χαμηλότερα του τρέχοντος ορίου για την υποβολή δήλωσης των 10 000 EUR εφόσον υπάρχουν υποψίες εγκληματικής δραστηριότητας, στο να βελτιώσει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών, και στο να επιβάλλει την υποχρέωση γνωστοποίησης των ασυνόδευτων αποστολών ρευστών διαθεσίμων, για παράδειγμα, μέσω ταχυδρομικών δεμάτων ή αποστολών εμπορευμάτων. Επιπλέον, η πρόταση προβλέπει τη διεύρυνση του ορισμού των «ρευστών διαθεσίμων», ώστε να συμπεριληφθούν σ' αυτόν τα αγαθά που χρησιμοποιούνται ως ιδιαίτερα ρευστοποιήσιμα μέσα αποθήκευσης αξίας, όπως ο χρυσός, καθώς και οι προπληρωμένες κάρτες πληρωμών.
- Η Επιτροπή σκοπεύει να εκδώσει, το καλοκαίρι του 2017, πρόταση με στόχο την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της **παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών** —ανεξαρτήτως της χώρας προέλευσής τους— προκειμένου να υπερκεραστούν οι υφιστάμενες ελλείψεις στον τομέα της τέχνης²⁹. Ομοίως, η **παράνομη εμπορία άγριων ειδών** αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο ως περαιτέρω πηγή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και συναφών

²⁸ COM (2016) 825 final.

²⁹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2017_taxud_004_cultural_goods_synthesis_en.pdf

δραστηριοτήτων³⁰. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να εφαρμόζει το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών που σχετίζονται με την παράνομη εμπορία άγριων ειδών³¹.

- Η **οδηγία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας**³² περιλαμβάνει έναν πανευρωπαϊκό ορισμό του εγκλήματος της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για τις κυρώσεις που επισύρει το έγκλημα αυτό. Οι προτάσεις **οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου**³³ και **κανονισμού σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης**³⁴ επίσης θα συμπληρώσουν την ευρωπαϊκή προληπτική προσέγγιση, διασφαλίζοντας τη δέουσα αστυνομική και δικαστική αντιμετώπιση των εντοπιζόμενων περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

3.2.2. *Πρωτοβουλίες πολιτικής*

- Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος το ενδεχόμενο δρομολόγησης πρωτοβουλίας για την **ενίσχυση της διαφάνειας των πληρωμών σε μετρητά**. Συναφώς, θα εκπονήσει εκτίμηση των επιπτώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα σχετικής μελέτης και ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης. Η Επιτροπή θα εξετάσει τις δυνατές εναλλακτικές επιλογές, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου θέσπισης περιορισμών στις πληρωμές σε μετρητά. Μια τέτοια ρύθμιση θα μπορούσε να συμβάλει στην παρακώλυση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς η ανάγκη χρήσης μη ανώνυμων μέσων πληρωμής είτε θα αποτρέπει τις σχετικές πράξεις χρηματοδότησης είτε θα διευκολύνει τον εντοπισμό και τη διερεύνησή τους. Επιπλέον, μια τέτοια ρύθμιση θα μπορούσε να ενισχύσει τις προσπάθειες καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της φορολογικής απάτης και του οργανωμένου εγκλήματος. Επιπροσθέτως, η απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να διακόψει την παραγωγή και την έκδοση τραπεζογραμματίων των 500 EUR θα συμβάλει στην περαιτέρω μείωση των κινδύνων που εγκυμονούν οι πληρωμές σε μετρητά.
- Βάσει της προαναφερόμενης **έκθεσης καταγραφής των εξουσιών των ΜΧΠ και των εμποδίων στη συνεργασία τους**, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της πλατφόρμας ΜΧΠ της ΕΕ τον Δεκέμβριο του 2016, και κατόπιν περαιτέρω ανάλυσης, η Επιτροπή παρουσίασε κάποιες δυναμικές λύσεις για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ΜΧΠ της ΕΕ σε χωριστό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, στο οποίο καταγράφονται:
  - ζητήματα τα οποία μπορούν να επιλυθούν μέσω της παροχής επιπλέον καθοδήγησης και της βελτίωσης της συνεργασίας σε επιχειρησιακό επίπεδο, για παράδειγμα μέσω εργασιών στο πλαίσιο της πλατφόρμας ΜΧΠ της ΕΕ (λόγου χάριν, για την τυποποίηση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών)·
  - ζητήματα τα οποία αναμένεται να επιλυθούν μόλις μεταφερθούν στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών η οδηγία 4AMLD και οι προσφάτως προταθείσες τροποποιήσεις της· και

³⁰ SWD(2016)38 final.

³¹ COM (2016) 87 final.

³² COM(2015) 625 final.

³³ COM(2016) 826 final.

³⁴ COM(2016) 819 final.

– άλλα ζητήματα, τα οποία οφείλονται σε αποκλίσεις μεταξύ των νομικών πλαισίων των κρατών μελών και για την αντιμετώπιση των οποίων ενδέχεται να χρειαστεί η λήψη κανονιστικών μέτρων³⁵.

Η λειτουργία των ΜΧΠ θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά με ειδικούς ενωσιακούς κανόνες για την επίλυση προβλημάτων όπως η συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ και των αρχών επιβολής του νόμου σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω τις πιθανές εναλλακτικές λύσεις, σύμφωνα με τις αρχές της για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

- Η Επιτροπή έχει συγκροτήσει μια εσωτερική **ειδική ομάδα δράσης για τη χρηματοοικονομική τεχνολογία**, με έργο να αξιολογήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις υπηρεσίες και τα επιχειρηματικά μοντέλα που στηρίζονται στην τεχνολογία, να εξετάσει αν οι υφιστάμενοι κανόνες και πολιτικές είναι κατάλληλοι για τους σκοπούς που επιδιώκουν, και να υποβάλει εναλλακτικές επιλογές και προτάσεις για την αξιοποίηση των ευκαιριών ή την αντιμετώπιση των πιθανών κινδύνων. Το έργο στο πλαίσιο αυτό θα καλύψει, ιδίως, τους τομείς της συμμετοχικής χρηματοδότησης, των ψηφιακών νομισμάτων (συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών ανταλλαγής κρυπτονομισμάτων προς κρυπτονομίσματα και της χρήσης εικονικών νομισμάτων για την αγορά αγαθών μεγάλης αξίας), της τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού και της επαλήθευσης της ταυτότητας / ταυτοποίησης. Θα αναλυθούν επίσης τα ζητήματα της χρήσης της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και της ψηφιακής ένταξης στο πελατολόγιο. Η Επιτροπή θα εκπονήσει μελέτη χαρτογράφησης και ανάλυσης των πρακτικών που ακολουθούν οι τράπεζες κατά την ένταξη νέων πελατών στο πελατολόγιό τους σε ολόκληρη την ΕΕ και θα εξετάσει τυχόν επόμενα βήματα.

3.2.3. Περαιτέρω υποστηρικτικά μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ

- **Βελτίωση της συλλογής στατιστικών στοιχείων:** η ύπαρξη συναφών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων ποσοτικών δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ θα συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των κινδύνων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα επιδιώξει να βελτιώσει την εκ μέρους της συλλογή στατιστικών στοιχείων σχετικά με την ΚΕΧ/ΧΤ, συγκεντρώνοντας, ενοποιώντας και αναλύοντας τα στατιστικά στοιχεία που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 44 της οδηγίας 4AMLD, και συνεργαζόμενη με την Eurostat για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας των στοιχείων.
- **Περαιτέρω καθοδήγηση στις υπόχρεες οντότητες σχετικά με τις έννοιες των «περιστασιακών συναλλαγών» και των «περισσότερων της μίας πράξεων που φαίνεται να συνδέονται μεταξύ τους»:** επί του παρόντος, βάσει της οδηγίας 3AMLD, οι υπόχρεες οντότητες οφείλουν να εφαρμόζουν μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη όταν συνάπτουν επιχειρηματική σχέση ή όταν διενεργούν περιστασιακή συναλλαγή που ανέρχεται σε ποσό ίσο ή μεγαλύτερο από 15 000 EUR. Η έννοια αυτή των «περιστασιακών συναλλαγών» δυσχεραίνει την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων, ιδίως στις περιπτώσεις των εμβασμάτων και των υπηρεσιών ανταλλαγής συναλλάγματος, αλλά και στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών. Η παροχή περαιτέρω καθοδήγησης από την Επιτροπή (σε συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές) θα συνέβαλλε στον μετριασμό των συναφών κινδύνων.
- **Επιμόρφωση των επαγγελματιών που ασκούν δραστηριότητες οι οποίες καλύπτονται από την αρχή του νομικού απορρήτου:** οι εν λόγω επαγγελματίες θα

³⁵ SWD (2017) 275.

πρέπει να εφαρμόζουν τους κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ πιο αποτελεσματικά, προστατεύοντας παράλληλα πλήρως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και τη νομιμοποίηση του «νομικού απορρήτου». Δραστηριότητες επιμόρφωσης θα πρέπει να παρέχουν επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές γνώσεις που θα βοηθούν τους εν λόγω επαγγελματίες να εντοπίζουν τις πράξεις που μπορεί να συνδέονται με δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και θα τους καθοδηγούν στον δέοντα τρόπο αντίδρασης τους σε τέτοιες περιπτώσεις. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης τις διάφορες δυνατές εναλλακτικές λύσεις για τη βελτίωση της συμμόρφωσης στον εν λόγω τομέα σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁶.

- **Περαιτέρω ανάλυση των κινδύνων που εγκυμονούν το σύστημα Hawala και οι ανεπίσημες υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών:** το μέγεθος του προβλήματος και οι πιθανές αστυνομικές / ποινικοδικαϊκές λύσεις του θα πρέπει να αναλυθούν περαιτέρω. Η συνεργασία των αρχών επιβολής του νόμου, ιδίως της Ευρωπόλ και της Eurojust, με τις εποπτικές αρχές είναι απαραίτητη για να καταστεί δυνατή η λήψη αποτρεπτικών μέτρων κατά των μη συνεργάσιμων εμπλεκομένων και για να βοηθηθούν οι φορείς που επιθυμούν να παρέχουν νόμιμες υπηρεσίες σε ένα ευνομούμενο περιβάλλον.
- **Περαιτέρω δράση για την ενίσχυση της εποπτείας στην ΕΕ:** οι υπόχρεες οντότητες πρέπει να εφαρμόζουν τους ισχύοντες κανόνες αποτελεσματικά. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο έργο που επιτελούν οι εποπτικές αρχές στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ. Υπάρχουν προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν: ο μεγάλος αριθμός των υπόχρεων οντοτήτων στην ΕΕ και η ποικιλομορφία τους· ο όγκος των συναλλαγών και των πελατών· το κατακερματισμένο τοπίο των εποπτικών αρχών στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ· και η περιορισμένη επίγνωση των κινδύνων από τις εποπτικές αρχές. Θα υποβληθούν περαιτέρω συστάσεις στις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές και τις αρμόδιες εθνικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι εποπτικές αρχές στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ θα κατανοούν καλύτερα τον ρόλο τους στον εντοπισμό των κινδύνων, καθώς και στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τους πόρους προς διάθεση για την εποπτεία και σχετικά με τις πράξεις εποπτείας που θα πρέπει να διενεργούν επί των υπόχρεων οντοτήτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.

4. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

4.1. Συστάσεις για τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ)

Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι ΕΕΑ διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ενίσχυση της ικανότητας της ΕΕ να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις στον τομέα αυτόν. Η Επιτροπή συνιστά να αναλάβουν οι ΕΕΑ:

- να αυξήσουν την επίγνωση των κινδύνων ΚΕΧ/ΧΤ μεταξύ των εμπλεκομένων και να προτείνουν κατάλληλες δράσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων των εποπτικών αρχών στον τομέα της εποπτείας της ΚΕΧ/ΧΤ³⁷. Στο πλαίσιο

³⁶ Υπόθεση C-305/05.

³⁷ Κατευθυντήριες γραμμές για την εποπτεία βάσει του κινδύνου δημοσιεύθηκαν τον Νοέμβριο του 2016 (https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Guidelines/Final_RBSGL_for_publication_20161115.pdf)

αυτό, οι ΕΕΑ θα πρέπει να διενεργήσουν αξιολογήσεις από ομοτίμους περιπτώσεων εφαρμογής στην πράξη της αρχής της εποπτείας βάσει του κινδύνου και να προτείνουν κατάλληλα μέτρα για να καταστεί η εποπτεία της ΚΕΧ/ΧΤ πιο αποτελεσματική·

- να δρομολογήσουν περαιτέρω πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΕΕΑ αποφάσισαν πρόσφατα να δρομολογήσουν μια ειδική σειρά εργασιών με στόχο να βελτιωθεί η λειτουργία του πλαισίου συνεργασίας μεταξύ των αρχών χρηματοπιστωτικής εποπτείας·
- να εκπονήσουν περαιτέρω λύσεις για την εποπτεία των φορέων που δραστηριοποιούνται βάσει του μηχανισμού του «διαβατηρίου». Η κοινή ομάδα εργασίας της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) για τις υπηρεσίες πληρωμών / την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες έχει ήδη αρχίσει να εργάζεται επί του ζητήματος αυτού. Στόχος της είναι να αποσαφηνίσει το πότε οι αντιπρόσωποι και οι διανομείς πρέπει να θεωρούνται «εγκαταστάσεις» και να εξετάσει διάφορα σενάρια για την αντιμετώπιση των συναφών κινδύνων·
- να παράσχουν επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση, ώστε να αποσαφηνιστούν περαιτέρω οι προσδοκίες ως προς τα καθήκοντα των υπευθύνων συμμόρφωσης στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς·
- να παράσχουν περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές στους παρόχους αμοιβαίων κεφαλαίων σχετικά με την εξακρίβωση των πραγματικών δικαιούχων, ιδίως ως προς τις καταστάσεις που παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ ή ΧΤ· και
- να αναλύσουν τους επιχειρησιακούς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που συνδέονται με την επιχείρηση / το επιχειρηματικό μοντέλο στους τομείς της τραπεζικής εταιρειών, της ιδιωτικής τραπεζικής και της τραπεζικής θεσμικών επενδυτών, αφενός, και των υπηρεσιών μεταφοράς χρημάτων/αξιών και ηλεκτρονικού χρήματος, αφετέρου. Η ανάλυση αυτή θα πρέπει να διεξαχθεί στο πλαίσιο της μελλοντικής κοινής γνώμης σχετικά με τους κινδύνους για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, η οποία θα εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της οδηγίας 4AMLD.

4.2. Συστάσεις για τις μη χρηματοπιστωτικές εποπτικές αρχές

Ο μη χρηματοπιστωτικός τομέας δεν διαθέτει σε επίπεδο ΕΕ ενωσιακό φορέα ή οργανισμό αντίστοιχο των ΕΕΑ. Σύμφωνα με το ενωσιακό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν σε αυτορρυθμιζόμενους φορείς να ασκούν καθήκοντα εποπτείας επί των φορολογικών συμβούλων, των ελεγκτών, των εξωτερικών λογιστών, των συμβολαιογράφων και λοιπών ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών και των κτηματομεσιτών. Στη μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών, η εποπτεία στους τομείς αυτούς πάσχει από αδυναμίες σε ό,τι αφορά τους ελέγχους, την παροχή καθοδήγησης και το επίπεδο υποβολής αναφορών από τους επαγγελματίες νομικούς, ιδίως προς τη ΜΧΠ. Ως εκ τούτου, οι αυτορρυθμιζόμενοι φορείς θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες για την αύξηση του αριθμού των θεματικών επιθεωρήσεων και αναφορών. Θα πρέπει επίσης

να διοργανώσουν δράσεις επιμόρφωσης για να επιτευχθεί καλύτερη κατανόηση των κινδύνων και των υποχρεώσεων συμμόρφωσης που επιβάλλουν οι κανόνες ΚΕΧ/ΧΤ.

4.3. Συστάσεις για τα κράτη μέλη³⁸

Με βάση το επίπεδο των κινδύνων που εντοπίστηκε στους διάφορους επιμέρους τομείς που καλύπτει η ΥΕΚ, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη να λάβουν τα κατωτέρω μέτρα μετριασμού. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να εκληφθούν ως σημείο αναφοράς, το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί αναλόγως των εθνικών μέτρων που ήδη εφαρμόζονται:

➤ Εύρος των εθνικών εκτιμήσεων των κινδύνων

Στις εθνικές εκτιμήσεις κινδύνων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους κινδύνους που ενέχουν τα διάφορα επιμέρους προϊόντα και να θεσπίζουν κατάλληλα μέτρα μετριασμού, ιδίως σχετικά με:

- τις επιχειρήσεις έντασης μετρητών και τις πληρωμές με μετρητά: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλα μέτρα μετριασμού των κινδύνων, όπως τη θέσπιση ορίων για τις πληρωμές με μετρητά, την καθιέρωση συστημάτων αναφοράς συναλλαγών σε μετρητά ή άλλα μέτρα που είναι κατάλληλα για την αντιμετώπιση των κινδύνων·
- τα πολιτιστικά αγαθά και αρχαιότητες: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνυπολογίζουν τους κινδύνους που ενέχει ο τομέας αυτός, να προωθούν σχετικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης των εμπόρων έργων τέχνης, και να παροτρύνουν τους εν λόγω εμπόρους να εφαρμόζουν μέτρα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας·
- τον τομέα των ΜΚΟ: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη δέουσα συμπερίληψη των ΜΚΟ στις εθνικές τους εκτιμήσεις των κινδύνων· και
- τα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους που συνεπάγονται τα ανώνυμα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος και να εξασφαλίζουν ότι τα όρια για την εξαίρεση συναλλαγών από τις υποχρεώσεις ΚΕΧ/ΧΤ είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερα, ώστε να αποφεύγεται η κατάχρησή τους.

➤ Πραγματικοί δικαιούχοι

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων είναι επαρκείς, ακριβείς και ενημερωμένες.

1) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν κατάλληλα μέσα για να διασφαλίσουν ότι εξακριβώνεται δεόντως η ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου κατά την εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη. Στην περίπτωση των νομικών οντοτήτων, αν η υπόχρεη οντότητα έχει προσδιορίσει μόνο το ανώτατο διοικητικό στέλεχος της οικείας νομικής οντότητας ως τον πραγματικό δικαιούχο της, το γεγονός αυτό θα πρέπει να επισημαίνεται από την υπόχρεη οντότητα (π.χ. μέσω ειδικής καταγραφής της εν λόγω πληροφορίας). Επιπλέον, θα ήταν σκόπιμο να τηρούνται αρχεία για κάθε αμφιβολία περί του ότι ο πραγματικός δικαιούχος είναι πράγματι το πρόσωπο που προσδιορίστηκε ως τέτοιος. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να αποδίδεται στις περίπλοκες δομές στις οποίες ο ιδρυτής, ο καταπιστευματοδόχος, ο προστάτης, οι

³⁸ Για περισσότερες λεπτομέρειες ως προς τις συγκεκριμένες συστάσεις προς τα κράτη μέλη ανά προϊόν/υπηρεσία, βλ. παράρτημα 1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (2017)241.

δικαιούχοι ή οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο ασκεί τον τελικό έλεγχο της εταιρείας καταπιστευτικής διαχείρισης μέσω μίας ή περισσότερων νομικών οντοτήτων.

2) Οι κανόνες της οδηγίας 4AMLD για τη διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο θα πρέπει επίσης να εφαρμοστούν γρήγορα, με την καθιέρωση μητρώων πραγματικών δικαιούχων για όλους τους τύπους νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων. Οι πληροφορίες στα εν λόγω μητρώα θα πρέπει να επαληθεύονται τακτικά, για παράδειγμα από κάποια οριζόμενη προς τούτο αρχή, ώστε να αποτρέπονται ασυμφωνίες με τις πληροφορίες που συλλέγονται από τις υπόχρεες οντότητες στο πλαίσιο των διαδικασιών τους δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη.

3) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι τομείς που εκτίθενται περισσότερο σε κινδύνους από αδιαφανή συστήματα κάλυψης των πραγματικών δικαιούχων υπόκεινται σε αποτελεσματική παρακολούθηση και εποπτεία. Αυτό ισχύει ιδίως για τους ενδιάμεσους, όπως τους φορολογικούς συμβούλους, τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές, τους συμβολαιογράφους και τους λοιπούς ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς, καθώς και για τους συμβούλους επιχειρήσεων σε υποθέσεις συγχωνεύσεων/εξαγορών³⁹. Στην τελευταία αυτή περίπτωση των συμβούλων επιχειρήσεων σε υποθέσεις συγχωνεύσεων/εξαγορών, ενώ οι υπηρεσίες τους καλύπτονται από το ενωσιακό πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ, η ΥΕΚ καταδεικνύει αναποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων στη συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων.

➤ Δέοντες πόροι για τις εποπτικές αρχές και τις ΜΧΠ

Σύμφωνα με την οδηγία 4AMLD, τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν «επαρκείς» πόρους στις αρμόδιες αρχές τους⁴⁰. Ωστόσο, από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί μέχρι σήμερα, δεν είναι δυνατόν να εντοπιστεί συστημική σύνδεση μεταξύ, αφενός, των διατιθέμενων πόρων και, αφετέρου, του μεγέθους του εκάστοτε τομέα, του αριθμού των υπόχρεων οντοτήτων και του επιπέδου των υποχρεώσεων αναφοράς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδείξουν ότι διατίθενται επαρκείς πόροι στις εποπτικές αρχές και τις ΜΧΠ για να μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντά τους.

➤ Αύξηση των επιτόπιων επιθεωρήσεων από τις εποπτικές αρχές

Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι εποπτικές αρχές πρέπει να καθιερώσουν ένα μοντέλο εποπτείας βάσει του κινδύνου, σύμφωνα με τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές των ΕΕΑ για την εποπτεία βάσει του κινδύνου, που δημοσιεύθηκαν τον Νοέμβριο του 2016⁴¹. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν —τόσο περιοδικά όσο και σε ad hoc βάση— αν τα μοντέλα εποπτείας βάσει του κινδύνου στον τομέα της ΚΕΧ/ΧΤ τα οποία χρησιμοποιούν αποφέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και, ιδίως, αν το επίπεδο των διατιθέμενων εποπτικών πόρων παραμένει ανάλογο προς το επίπεδο των κινδύνων ΚΕΧ/ΧΤ που έχουν εντοπιστεί. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να διενεργούν οι εποπτικές αρχές επαρκείς επιτόπιες επιθεωρήσεις, οι οποίες να αναλογούν στο επίπεδο των κινδύνων ΚΕΧ/ΧΤ που έχουν εντοπιστεί.

³⁹ Κάθε επιχείρηση εκτός από πιστωτικό ίδρυμα η οποία ασκεί δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα Ι σημείο 9 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.

⁴⁰ Άρθρο 32 παράγραφος 3 (για τις ΜΧΠ) και άρθρο 48 παράγραφος 2 (για τις εποπτικές αρχές) της οδηγίας 4AMLD.

⁴¹

Βλέπε

https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Guidelines/Joint%20Guidelines%20on%20risk-based%20supervision_EN%20%28ESAs%202016%2072%29.pdf

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι το αντικείμενο των εν λόγω επιτόπιων επιθεωρήσεων εστιάζεται σε συγκεκριμένους επιχειρησιακούς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, αναλόγως των ειδικότερων τρωτών σημείων του εκάστοτε προϊόντος ή υπηρεσίας. Αυτό αφορά ιδιαίτερα τους τομείς της τραπεζικής θεσμικών επενδυτών (ιδίως μέσω διαμεσολαβητών)· της ιδιωτικής τραπεζικής, όπου οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν την εφαρμογή των κανόνων για την εξακρίβωση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου· και των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και των υπηρεσιών μεταφοράς χρημάτων/αξιών, όπου οι επιθεωρήσεις εποπτείας θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν έλεγχο της επιμόρφωσης που λαμβάνουν οι υπάλληλοι.

Στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους διενεργούν επαρκείς αιφνίδιους επιτόπιους ελέγχους των εμπόρων αγαθών υψηλής αξίας, ιδίως των εμπόρων χρυσού και διαμαντιών, για να εντοπίζονται τα τυχόν κενά στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη. Ομοίως, ο αριθμός των επιτόπιων επιθεωρήσεων στον τομέα των επαγγελματιών που ασκούν δραστηριότητες που καλύπτονται από το νομικό απόρρητο αρχών θα πρέπει να είναι ανάλογος προς τους κινδύνους.

➤ Διενέργεια από τις εποπτικές αρχές θεματικών επιθεωρήσεων

Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να κατανοήσουν καλύτερα τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ στους οποίους εκτίθεται κάθε συγκεκριμένο επιμέρους τμήμα της εκάστοτε επιχείρησης. Η σύσταση αυτή θα πρέπει να εφαρμοστεί στους τομείς της τραπεζικής θεσμικών επενδυτών (ιδίως μέσω διαμεσολαβητών) και της ιδιωτικής τραπεζικής· τους παρόχους υπηρεσιών καταπιστευτικής διαχείρισης και εταιρικών υπηρεσιών· τους φορολογικούς συμβούλους, τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές, τους συμβολαιογράφους και τους άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς· τους παρόχους συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις σε ζητήματα κεφαλαιακής διάρθρωσης, βιομηχανικής στρατηγικής και συναφή ζητήματα, καθώς και στους παρόχους υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων. Για τους τομείς αυτούς, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν ειδικά την εφαρμογή των κανόνων για την εξακρίβωση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου. Η εν λόγω σύσταση θα πρέπει να εφαρμοστεί επίσης στις υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών. Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι εποπτικές αρχές θα διενεργήσουν θεματικές επιθεωρήσεις εντός 2 ετών από τη δημοσίευση της έκθεσης για την ΥΕΚ, εκτός εάν έχουν διενεργηθεί πρόσφατα τέτοιες επιθεωρήσεις.

➤ Λόγοι επέκτασης του καταλόγου των υπόχρεων οντοτήτων

Επί του παρόντος, ορισμένες υπηρεσίες/προϊόντα δεν καλύπτονται από το ενωσιακό πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 4AMLD, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής του συστήματος ΚΕΧ/ΧΤ σε επαγγελματίες που διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο. Κατά την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν την υπαγωγή στο σύστημά τους ΚΕΧ/ΧΤ τουλάχιστον των τομέων της συμμετοχικής χρηματοδότησης, των πλατφορμών ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και των παρόχων υπηρεσιών πορτοφολιού⁴², των οίκων δημοπρασιών, των εμπόρων έργων τέχνης και αντικών, και συγκεκριμένων εμπόρων αγαθών μεγάλης αξίας, καθώς πρόκειται για τομείς τους οποίους η ΥΕΚ προσδιόρισε ως υψηλού κινδύνου.

⁴² Ανάλογα με το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων για την αναθεώρηση της οδηγίας 4AMLD, οι πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και οι πάροχοι υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών ενδέχεται να υπαχθούν στις απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ σε επίπεδο ΕΕ.

➤ **Κατάλληλο επίπεδο δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη για τις περιστασιακές συναλλαγές**

Βάσει του υφιστάμενου νομικού πλαισίου της ΕΕ, ορισμένες υπηρεσίες/προϊόντα είναι δυνατόν να εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη στην περίπτωση των περιστασιακών συναλλαγών αξίας που υπολείπεται ορισμένου κατώτατου ορίου (15 000 EUR). Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω εξαιρέσεις βάσει της αξίας της συναλλαγής θα μπορούσαν να θεωρηθούν αδικαιολόγητες και στις οποίες το κατώτατο όριο των 15 000 EUR δημιουργεί ανησυχίες. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν χαμηλότερο κατώτατο όριο για την εφαρμογή των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη στην περίπτωση των περιστασιακών συναλλαγών, ώστε να εξασφαλίζεται ότι το τιθέμενο όριο είναι ανάλογο προς τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που έχουν εντοπιστεί σε εθνικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή το εν λόγω εθνικό κατώτατο όριό τους για τις περιστασιακές συναλλαγές. Ένα κατώτατο όριο παρόμοιο προς αυτό για τις περιστασιακές συναλλαγές που αποτελούν μεταφορά χρηματικών ποσών (δηλαδή, 1 000 EUR) μπορεί να θεωρηθεί ανάλογο προς τους κινδύνους. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παράσχουν καθοδήγηση σχετικά με τον ορισμό των περιστασιακών συναλλαγών, καθορίζοντας κριτήρια βάσει των οποίων οι κανόνες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη που είναι εφαρμοστέοι στις περιπτώσεις σύναψης επιχειρηματικής σχέσης δεν θα παρακάμπτονται στις περιπτώσεις των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και, εν αναμονή των νέων απαιτήσεων της οδηγίας 4AMLD, των εμβασμάτων.

➤ **Κατάλληλο επίπεδο δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη στην περίπτωση των υπηρεσιών ασφαλούς φύλαξης και των παρόμοιων υπηρεσιών**

Για τη δέουσα παρακολούθηση των υπηρεσιών ασφαλούς φύλαξης, πρέπει να θεσπιστούν κατάλληλες διασφαλίσεις. Η παρούσα σύσταση θα πρέπει να εφαρμοστεί στους ακόλουθους τομείς:

- υπηρεσίες ασφαλούς φύλαξης που παρέχονται από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται μόνο σε κατόχους τραπεζικού λογαριασμού στην ίδια υπόχρεη οντότητα και να αντιμετωπίσουν δεόντως τους κινδύνους που ενέχει η πρόσβαση τρίτων σε θυρίδες θησαυροφυλακίου. Θα πρέπει να εκδοθούν κατευθυντήριες γραμμές προς τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς οι οποίες να αποσαφηνίζουν τους τρόπους αποτελεσματικής εκ μέρους τους παρακολούθησης του περιεχομένου των θυρίδων θησαυροφυλακίου στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη / παρακολούθησης· και
- παρόμοιες υπηρεσίες αποθήκευσης που παρέχονται από μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν μέτρα που να είναι ανάλογα προς τους κινδύνους που ενέχει η παροχή αυτών των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου σε ελεύθερους λιμένες, ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες.

➤ **Τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των υπόχρεων οντοτήτων**

Η εν λόγω ενισχυμένη συνεργασία θα πρέπει να επιδιώκει να καταστήσει απλούστερο τον εντοπισμό των ύποπτων συναλλαγών και να αυξήσει τον αριθμό και την ποιότητα των αναφορών ύποπτων συναλλαγών (ΑΥΣ). Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να παράσχουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, τις

απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, τις απαιτήσεις υποβολής ΑΥΣ και τους τρόπους καθορισμού των πλέον συναφών δεικτών για τον εντοπισμό των κινδύνων ΕΧ/ΧΤ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι παρέχεται κατάλληλη ανατροφοδότηση από τις ΜΧΠ στις υπόχρεες οντότητες. Η παρούσα σύσταση θα πρέπει να εφαρμοστεί ιδίως στους ακόλουθους τομείς:

– τομέας των τυχερών παιχνιδιών: Ως προς τις παιγνιομηχανές, θα πρέπει να παρασχεθεί σαφέστερη καθοδήγηση από τις εποπτικές αρχές για τον αναδυόμενο κίνδυνο που συνδέεται με τα ηλεκτρονικά μηχανήματα λαχειοφόρων αγορών. Ως προς τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επίσης να υλοποιήσουν προγράμματα για την ευαισθητοποίηση των φορέων εκμετάλλευσης διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών σχετικά με τους αναδυόμενους παράγοντες κινδύνου που μπορεί να επηρεάσουν την τρωτότητα του τομέα. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται η χρήση ανώνυμου ηλεκτρονικού χρήματος ή ανώνυμων εικονικών νομισμάτων και η εμφάνιση φορέων εκμετάλλευσης διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών χωρίς άδεια λειτουργίας· η υποβολή περαιτέρω παρατηρήσεων από τις ΜΧΠ σχετικά με την ποιότητα των ΑΥΣ, σχετικά με τρόπους βελτίωσης του συστήματος υποβολής αναφορών και σχετικά με την πραγματοποιηθείσα χρήση των υποβληθεισών πληροφοριών, και η λήψη υπόψη των ιδιομορφιών του τομέα των τυχερών παιχνιδιών κατά την τυποποίηση των υποδειγμάτων αναφοράς ύποπτης συμπεριφοράς / αναφοράς ύποπτης δραστηριότητας (ΑΥΣ/ΑΥΔ) σε επίπεδο ΕΕ.

– φορολογικοί σύμβουλοι, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, συμβολαιογράφοι και λοιποί ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί: Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παράσχουν κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου που απορρέουν από συναλλαγές στις οποίες συμμετέχουν φορολογικοί σύμβουλοι, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, συμβολαιογράφοι και άλλοι ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί. Θα πρέπει επίσης να παράσχουν κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του νομικού απορρήτου και τους τρόπους διάκρισης των νομικών υπηρεσιών που καλύπτονται από τον ίδιο τον πυρήνα του νομικού απορρήτου από άλλες υπηρεσίες που δεν υπόκεινται στο νομικό απόρρητο όταν παρέχονται σε μεμονωμένο πελάτη· και

– υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών: Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λάβουν μέτρα ώστε ο τομέας των υπηρεσιών μεταφοράς χρημάτων/αξιών να αποκτήσει καλύτερη επίγνωση των κινδύνων και να του παράσχουν δείκτες κινδύνου όσον αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

➤ **Ειδική και συνεχής επιμόρφωση για τις υπόχρεες οντότητες**

Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διοργανώσουν εκπαιδευτικά σεμινάρια που να καλύπτουν τον κίνδυνο διείσδυσης από ομάδες οργανωμένου εγκλήματος ή περιέλευσης στην κυριότητα ομάδων οργανωμένου εγκλήματος. Η παρούσα σύσταση θα πρέπει να εφαρμοστεί στους ακόλουθους τομείς:

– τομέας των τυχερών παιχνιδιών: ως προς τον στοιχηματισμό, επιπρόσθετα στο προσωπικό και τους υπευθύνους συμμόρφωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν υποχρεωτικά εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους λιανοπωλητές προϊόντων στοιχηματισμού, τα οποία να εστιάζουν στην κατάλληλη εκτίμηση των κινδύνων που ενέχουν τα προϊόντα / επιχειρηματικά μοντέλα τους·

– πάροχοι υπηρεσιών καταπιστευτικής διαχείρισης και εταιρικών υπηρεσιών, φορολογικοί σύμβουλοι, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, συμβολαιογράφοι και άλλοι ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί, πάροχοι συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις σε ζητήματα κεφαλαιακής διάρθρωσης, βιομηχανικής στρατηγικής και συναφή ζητήματα, καθώς και πάροχοι υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων: τα εκπαιδευτικά σεμινάρια και οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου θα πρέπει να εστιάζουν στις εξ αποστάσεως, χωρίς

τη φυσική παρουσία των μερών, επιχειρηματικές σχέσεις, τους υπεράκτιους επαγγελματίες μεσάζοντες, τους υπεράκτιους πελάτες ή τις υπεράκτιες έννομες τάξεις· και τις περίπλοκες/εικονικές δομές·

– τομέας των ακινήτων: ειδική επιμόρφωση θα πρέπει να συμπεριλάβει τις προειδοποιητικές ενδείξεις για τις περιπτώσεις στις οποίες στη συναλλαγή που αφορά ακίνητο εμπλέκονται διάφοροι επαγγελματίες (κτηματομεσίτης, επαγγελματίας νομικός, χρηματοπιστωτικός οργανισμός)· και

– υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων/αξιών: οι υπόχρεες οντότητες θα πρέπει να παρέχουν υποχρεωτική εκπαίδευση στους αντιπροσώπους τους για να τους ευαισθητοποιούν σχετικά με τις υποχρεώσεις ΚΕΧ/ΧΤ τις οποίες έχουν και να τους εκπαιδεύουν στον εντοπισμό των ύποπτων συναλλαγών.

➤ **Ετήσια υποβολή εκθέσεων από τις αρμόδιες αρχές / τους αυτορρυθμιζόμενους φορείς σχετικά με τις δραστηριότητες ΚΕΧ/ΧΤ των υπόχρεων οντοτήτων που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους**

Η εν λόγω υποχρέωση υποβολής εκθέσεων θα βοηθά τις εθνικές αρχές στην πραγματοποίηση των εθνικών τους εκτιμήσεων των κινδύνων και θα παρέχει τη δυνατότητα λήψης πιο προορατικών μέτρων για την αντιμετώπιση των αδυναμιών ή των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ στους ακόλουθους τομείς:

– τομέας των ακινήτων: η έκθεση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τον αριθμό των αναφορών που λήφθηκαν από τον αυτορρυθμιζόμενο φορέα και τον αριθμό των αναφορών που διαβιβάστηκαν στις ΜΧΠ, εφόσον οι σχετικοί επαγγελματίες υποβάλλουν τις αναφορές τους μέσω αυτορρυθμιζόμενου φορέα· και

– φορολογικοί σύμβουλοι, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, συμβολαιογράφοι και λοιποί ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί: η έκθεση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τον αριθμό των επιτόπιων επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν από αυτορρυθμιζόμενους φορείς για τον έλεγχο της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις ΚΕΧ/ΧΤ, τον αριθμό των αναφορών που λήφθηκαν από τον αυτορρυθμιζόμενο φορέα και τον αριθμό των αναφορών που διαβιβάστηκαν στις ΜΧΠ, εφόσον οι σχετικοί επαγγελματίες υποβάλλουν τις αναφορές τους μέσω αυτορρυθμιζόμενου φορέα.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ΥΕΚ δείχνει ότι η εσωτερική αγορά της ΕΕ εξακολουθεί να είναι ευάλωτη σε κινδύνους ΚΕΧ/ΧΤ. Οι τρομοκράτες χρησιμοποιούν ευρύ φάσμα μεθόδων για τη συγκέντρωση και τη μεταφορά κεφαλαίων, και οι εγκληματίες χρησιμοποιούν πιο περίπλοκα σχήματα και επωφελούνται από νέες ευκαιρίες, τις οποίες παρέχει η εμφάνιση νέων προϊόντων και υπηρεσιών, για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η πρόληψη της κατάχρησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι καθοριστικής σημασίας για τον περιορισμό της ικανότητας λειτουργίας των τρομοκρατών και των εγκληματιών, αλλά και για την αποστέρηση από το οργανωμένο έγκλημα των οικονομικών οφελών τα οποία αποτελούν τον απώτερο στόχο των παράνομων δραστηριοτήτων του.

Η ενδεδειγμένη εκτίμηση των κινδύνων που διενεργήθηκε κατά τα τελευταία δύο έτη έχει καταδείξει την ανάγκη βελτιστοποίησης ορισμένων στοιχείων του νομοθετικού πλαισίου και ενίσχυσης των ικανοτήτων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης τις οποίες έχουν.

Ορισμένα μέτρα έχουν ήδη δρομολογηθεί, ενώ η Επιτροπή θα εφαρμόσει τα νέα μέτρα που περιγράφονται στην παρούσα έκθεση για να μετριάσει δεόντως τους υφιστάμενους κινδύνους. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν γρήγορα τις συστάσεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 4AMLD, τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να μην εφαρμόσουν κάποια από τις συστάσεις στα εθνικά τους συστήματα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή και αιτιολογούν αυτή τους την απόφαση («συμμόρφωση ή αιτιολόγηση»). Ελλείψει τέτοιας ενημέρωσης, τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόσουν τις σχετικές συστάσεις.

Για να είναι αποτελεσματικές, οι πολιτικές ΚΕΧ/ΧΤ πρέπει να προσαρμόζονται στην ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, την εξέλιξη των απειλών και την εμφάνιση νέων κινδύνων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή θα παρακολουθεί τις δράσεις που θα αναλάβουν τα κράτη μέλη με βάση τα πορίσματα της ΥΕΚ και θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τα εν λόγω πορίσματα το αργότερο μέχρι τα τέλη Ιουνίου του 2019. Ο εν λόγω έλεγχος θα αξιολογήσει επίσης τον τρόπο κατά τον οποίο τα μέτρα που θα έχουν εφαρμοστεί σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο θα έχουν επηρεάσει το επίπεδο των κινδύνων. Αντιμέτωποι με μια εξελισσόμενη πρόκληση η οποία επωφελείται από κάθε νέο κενό που εντοπίζεται, όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες πρέπει να επαγρυπνούν και να ενισχύουν τις προσπάθειες και τη συνεργασία τους: η συντονισμένη δράση είναι πιο αναγκαία από ποτέ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και, κατά συνέπεια, για την ενίσχυση της σταθερότητας της εσωτερικής αγοράς και τη βελτίωση της ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ και της κοινωνίας στο σύνολό της.